

Informació sobre les infeccions de transmissió sexual (ITS)

Què són les infeccions de transmissió sexual (ITS)?

Són un grup d'infeccions de gravetat variable causades per bacteris, virus, fongs, paràsits o protozoous **que es poden transmetre d'una persona a una altra per contacte físic durant les relacions sexuals**. També es coneixen amb els noms de malalties de transmissió sexual o malalties venèries.

Afecten, principalment, els òrgans genitals, però **també** es localitzen **en altres llocs**, com l'anus i la boca. En alguns casos la infecció pot passar al sistema sanguini i al limfàtic, i afectar diferents òrgans.

Com es transmeten?

Es transmeten normalment per **contacte físic durant les relacions sexuals** (vaginals, anals, sexe oral, amb joguetes sexuals i altres tipus de contacte íntim):

- A través de **l'intercanvi de fluïts corporals de la persona infectada** (semen, sang, secrecions vaginals, secrecions uretrals, secrecions prepuccials, líquid preseminal) que entren en contacte amb ferides a la pell o mucoses (mucosa vaginal, rectal, bucal, faríngia o uretral) de l'altra persona.
- **Per contacte directe amb les àrees de la pell o les mucoses afectades** per la infecció, de vegades hi pot haver lesions visibles com en el cas de les berrugues genitals, l'herpes genital i la sífilis.

Es transmeten amb facilitat si no s'utilitza una barrera protectora com el preservatiu (masculí o femení) o un protector bucal (banda de làtex, preservatiu tallat, film de cuina).

Hi pot haver **transmissió no sexual** d'algunes d'aquestes infeccions:

- L'hepatitis B i la infecció pel VIH es poden transmetre a través de la sang d'una persona infectada pel fet de compartir material d'injecció de drogues o fer-se tatuatges o pírcings amb material no esterilitzat.
- La sarna i la pediculosi en l'àrea genital es poden contagiar en contactes corporals íntims o mitjançant robes infectades.
- El VIH i la sífilis les pot transmetre una dona embarassada al seu bebè durant l'embaràs, en el moment del part o amb la lactància materna.

Les ITS es transmeten en cadena. Una persona infectada infecta altres persones i aquestes poden infectar les seves parelles sexuals.

Aquestes **infeccions no creen immunitat**; per això, encara que una persona s'hagi infectat i tractat d'alguna ITS **es pot reinfectar**.

Com ens hem de protegir de les ITS?

La prevenció és una responsabilitat individual que comporta un compromís personal i col·lectiu. Ens podem protegir de patir una ITS:

- Utilitzant el **preservatiu** (masculí o femení), de manera correcta, en les **relacions coitals** (vaginals, anals). El preservatiu també s'ha d'utilitzar si s'intercanvien **juguetes sexuals**.
- Amb la utilització de **barreres bucals** o del **preservatiu** en les **relacions bucogenitals**.
- Hi ha **pràctiques sexuals** (masturbació, besades, carícies...) **que no tenen risc** o és molt baix.
- **Disminuint el nombre de parelles sexuals** redueix el risc d'infecció.
- **Assegurant-se que la parella sexual no té cap ITS**.
- **Mitjançant la vacunació d'algunes ITS**. Només **hi ha vacuna** per prevenir algunes ITS (hepatitis A, hepatitis B i virus del papil·loma humà).

Com se sap si una persona té una ITS?

Moltes d'aquestes infeccions **no tenen símptomes aparents i passen desapercibudes per a la persona que les pateix**.

Si s'han mantingut relacions sexuals sense protecció, **l'única manera de saber si es té una ITS és fent-se les proves mèdiques indicades per a cada infecció**.

Els símptomes (poden ser lleus o molt evidents) **que ens han d'alertar són:**

HOMES	DONES
Secreció d'un líquid purulent per la uretra.	Flux anormal en la vagina que pot tenir una olor desagradable.
Úlceres, erupcions o butllofes al voltant dels genitals, l'anus i/o la boca.	Úlceres, erupcions o butllofes al voltant dels genitals, l'anus i/o la boca.
Inflamació d'un o més ganglis prop de les úlceres o en els engonals.	Inflamació d'un o més ganglis prop de les úlceres o en els engonals.
Dolor en els testicles. Inflamació i/o dolor al voltant dels òrgans sexuals.	Dolor en la zona pelviana, en l'àrea entre la guixa i els òrgans sexuals.
Coïtja o picor al voltant dels òrgans sexuals.	Coïtja o picor al voltant de la vagina.
Cremor i dolor en orinar o en defecar.	Cremor i dolor en orinar o en defecar.
	Sagnat vaginal sense que es tracti de la menstruació o després de les relacions sexuals. Sagnat excessiu durant la regla o absència de la menstruació.
Dolor durant les relacions sexuals.	Dolor durant les relacions sexuals.

Què s'ha de fer en cas de sospitar que es té una ITS?

Si es té el pressentiment de patir una ITS, s'ha de **contactar amb el centre de salut o amb el CAITS** (Centre de Diagnòstic, Tractament i Prevenció d'ITS).

En cap cas s'ha de recórrer a l'automedicació o seguir els consells de les amistats.

Per tenir un **diagnòstic**, a part de l'**exploració física**, cal fer una **extracció de sang i/o presa de mostra de secrecions genitals** (d'uretra, vagina, coll uterí, anus...) **o d'orina**.

Tenen tractament les ITS?

La majoria d'ITS es poden tractar de manera senzilla. Algunes, com ara el VIH o l'herpes genital, són incurables, però això no vol dir que no s'hagin de tractar per evitar complicacions.

El tractament per una ITS s'ha de seguir tal com es prescriu i amb la durada indicada encara que les molèsties desapareguin.

Quines complicacions poden produir les ITS si no es tracten adequadament?

Totes les ITS s'han de tractar, encara que algunes no tenen cura. El tractament adequat pot evitar o reduir les probabilitats de patir complicacions com ara les següents:

- **Esterilitat.**
- **Infeccions greus** que poden afectar les articulacions, el cor o el sistema nerviós.
- **Avortament, bebès amb baix pes en néixer i parts prematurs** si afecten les dones embarassades.
- Alguns tipus de **càncers** estan relacionats amb el virus del papil·loma humà (VPH), per la qual cosa és necessari fer revisions periòdiques.
- **Ceguera.**
- **Alteracions neurològiques** (demència).

És possible contreure una ITS a través de la pràctica del sexe oral?

Sí, el sexe oral també és una pràctica de risc. Algunes ITS com la clamídia, l'herpes genital, la gonorrea o les berrugues genitals es transmeten a través del sexe oral (contacte de la boca amb la vulva, la vagina, el penis o l'anus).

Per reduir el risc d'infecció durant les relacions bucogenitals és necessari **utilitzar el preservatiu o altres tipus de barreres** (de làtex, film de cuina...).

Quan es té una ITS, s'ha de comunicar a la parella?

És important informar la parella o les parelles com més aviat millor. Les persones que han tengut relacions sexuals amb una persona infectada **necessiten saber si s'han infectat i, si és així, ser tractades adequadament.**

Qui està en risc d'infectar-se?

Qualsevol persona sexualment activa pot estar en risc de contraure una ITS. Hi ha una sèrie de situacions de risc que cal tenir en compte:

- **Relacions sexuals amb penetració (vaginal o anal) o bucogenitals sense protecció**, amb una persona infectada, encara que no tinguï cap símptoma aparent. **Hi ha persones que tenen una ITS i no ho saben.**
- **Compartir juguetes sexuals sense protecció, amb una persona infectada.** A les joguines sexuals s'adhereixen fluids i, per això, poden ser un vehicle de transmissió d'ITS.
- **Relacions sexuals amb diverses persones.** Com més alt és el nombre de persones amb les quals es mantenen relacions sexuals, més elevat és el risc.
- **Si la parella sexual té relacions sexuals amb altres persones.** En aquest cas, el risc també és més elevat que si la parella sexual té una única parella.
- **Quan es té una parella sexual nova.** L'enamorament, la confiança, el bon aspecte i els bons modals no protegeixen. **Cal tenir la seguretat que la nova parella sexual no pateix cap ITS.**
- **Si es tenen relacions sexuals sota els efectes de les drogues o de l'alcohol.** Les drogues i l'alcohol disminueixen la percepció de risc.
- **Si es comparteixen (o les comparteix la parella sexual) xeringues, agulles** o altres estris que serveixen per injectar-se droga.
- **Utilització d'estrils per fer tatuatges o pírcings que no s'han esterilitzat adequadament.**

Què cal recordar?

- **Cadascú de nosaltres** pot aturar la transmissió de les infeccions. **Som responsables d'evitar-les i de tenir cura de la nostra salut.**
- **Les pràctiques sexuals sense protecció** (d'home a dona, de dona a dona i d'home a home) són actualment la **principal causa de les ITS.**
- Una persona pot estar **infectada i no saber-ho.** Que una persona asseguri que no té cap símptoma no és cap garantia. **Moltes vegades no hi ha signes externs** que avisin que una persona pot estar infectada.
- **Una sola vegada** és suficient per infectar-se.
- Per reduir el risc d'infecció **és necessari utilitzar el preservatiu** (sexe oral, anal i vaginal) **o altres tipus de barreres** (de làtex, film de cuina...) durant el contacte de la boca amb la vulva, la vagina o l'anus.
- El **retard en el diagnòstic** de les infeccions n'afavoreix la transmissió i impedeix beneficiar-se del control i tractament mèdic adequat.

Quines són les ITS més freqüents?

ITS PRODUÏDES PER BACTERIS

GONORREA (gonocòccia, purgacions o blennorràgia) Produïda per <i>Neisseria gonorrhoeae</i>	
TRANSMISSIÓ <ul style="list-style-type: none"> • Relacions sexuals (sexe vaginal, anal, oral o intercanvi de juguetes sexuals). • Durant el part, de la mare al bebè.	
SÍMPTOMES	DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS
<p>Pot aparèixer entre 2 i 7 dies després del contacte, o fins i tot més tard.</p> <p>Més del 50 % de les dones i entre el 5 % i el 25 % dels homes no presenten símptomes.</p> <p>Infecció genital</p> <ul style="list-style-type: none"> • En els homes: secreció groguenca i espessa del penis, molèsties en orinar o dolor en un dels testicles. • En les dones: flux o sagnat vaginal anormal o lleugerament augmentat, dolor o coïtja en orinar, dolor en el baix ventre, coït dolorós. <p>Infecció faríngia (gargamella)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sol ser asimptomàtica però es poden presentar molèsties faríngies. <p>Infecció anorectal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hi pot haver secreció groguenca, espessa, amb picor anal.	<p>Diagnòstic</p> <p>Anàlisi de les secrecions de l'àrea infectada i d'una mostra d'orina.</p> <p>Tractament</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antibiòtics. <p>Complicacions</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esterilitat en homes i dones. • Alteracions en altres òrgans (articulacions, pell...). • Conjuntivitis en el bebè en el moment del part que pot produir ceguera.

CLAMÍDIA

Produïda per *Chlamidia trachomatis*

TRANSMISSIÓ

- **Relacions sexuals** (vaginal, anal, rarament per sexe oral).

SÍMPTOMES

- Freqüentment no produeix símptomes.
- Es pot manifestar entre 7 i 21 dies després del contacte sexual.
- **En els homes:** secreció uretral clara i transparent, molèsties en orinar i inflamació dels testicles.
- **En les dones:** augment del flux vaginal, alteracions de la regla, sagnat després de la relació sexual, dolor durant el coit i en orinar.

DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS

Diagnòstic

Anàlisi de les secrecions de l'àrea infectada i d'una mostra d'orina.

Tractament

- Antibiòtics.

Complicacions

- Esterilitat.
- Afectació de la bufeta urinària.
- Malaltia inflamatòria pelviana.
- Embaràs extrauterí.

La dona embarassada pot infectar el fetus durant el part i produir-li conjuntivitis, infeccions a l'oïda o infeccions pulmonars.

SÍFILIS

Produïda per *Treponema pallidum*

TRANSMISSIÓ

- **Relacions sexuals** (vaginal, anal, oral).
- **Contacte amb una lesió sifilítica** (no sempre visible).
- **Durant l'embaràs** a través de la placenta de la mare al fetus.
- **Excepcionalment per sang.**

SÍMPTOMES

Passa per **diverses etapes**, cada una amb símptomes específics, que poden desaparèixer sense tractament i crear una falsa sensació de curació, ja que la malaltia continua.

Sífilis primària

- A les 3-4 setmanes apareix, en el lloc del contacte, una lesió indolora, vermella, redona o oval, anomenada xancre. El xancre desapareix a les 2-6 setmanes.
- Ganglis inflamats prop de l'úlcer.

Sífilis secundària

- A les 6-12 setmanes després del contagi poden aparèixer erupcions a la pell fins i tot a les palmes de les mans i a les plantes dels peus.
- Ganglis inflamats, lesions no doloroses a les mucoses (vaginal, anal, boca, llengua).
- Mal de cap, febre i malestar general.

Aquests símptomes desapareixen espontàniament després de 15-30 dies.

Etapa latent

- Al cap d'1 any no hi ha manifestació durant anys o de per vida.

Sífilis terciària

Després de 5-30 anys el 30 % de les persones infectades presenten danys interns (cor, ossos, cervell...) o neurològics (demència), molt invalidants, o fins i tot la mort.

DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS

Diagnòstic

Anàlisi de sang (solen ser positives a les 4-6 setmanes després del contagi) i de l'exsudat de les lesions.

Tractament

- Penicil·lina.

Complicacions

- Pot aparèixer l'etapa de latència i després entrar a la sífilis terciària.
- La dona embarassada pot infectar el fetus i es pot produir avortament, mort fetal i sífilis congènita.

ITS PRODUÏDES PER VIRUS

Herpes genital (VHS) Produïda per virus de l'herpes simple (VHS-1 i VHS-2)	
TRANSMISSIÓ <ul style="list-style-type: none"> • Contacte sexual (genital, anal o bucogenital). • Per les mans, si han estat en contacte amb les lesions. • De la mare al bebè durant la gestació o el part.	
SÍMPTOMES	DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS
Entre els 3-14 dies del contacte apareixen: <ul style="list-style-type: none"> • Formigueig, coïtja i petites butllofes doloroses en els genitals, que desapareixen sense tractament en 4-15 dies. • Quan la lesió desapareix la infecció queda latent en l'organisme i es poden produir noves reinfeccions en situacions de disminució de la immunitat.	Diagnòstic <p>A simple vista o amb una anàlisi de les lesions.</p> Tractament <ul style="list-style-type: none"> • Antivirals que redueixen els símptomes i el nombre i la durada dels brots repetits. • Analgèsics, quan és necessari per reduir el dolor. • No hi ha un tractament curatiu. Complicacions <ul style="list-style-type: none"> • A les dones embarassades, se'ls practica una cesària per evitar infectar el fetus.

Condilomes acumulat (berrugues genitals)
Produïda per virus del papil·loma humà (VPH)

TRANSMISSIÓ

- **Relacions sexuals amb penetració o sense** (genital, anal, per relacions bucogenitals la infecció és poc freqüent).
- **Per contacte íntim amb la pell lesionada.**

SÍMPTOMES

- La majoria de les infeccions no tenen símptomes.
- Transcorreguts uns mesos del contacte sexual poden aparèixer berrugues (condilomes) en els genitals interns i/o externs i al voltant de l'anus.
- De vegades les berrugues poden desaparèixer sense tractament.

DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS

Diagnòstic

A simple vista, per citologia vaginal, cultiu d'exsudat o biòpsia de les lesions.

Tractament

- Eliminació de les berrugues mitjançant tècniques especials (crioteràpia, electrocoagulació, cirurgia).
- Hi ha vacunes que protegeixen contra alguns tipus de VPH que poden causar càncer.

Complicacions

- En algunes ocasions és difícil curar les berrugues i d'altres no es poden eliminar del tot o apareixen de forma recurrent.
- Pot arribar a produir càncer en el coll de l'úter, l'anus o el penis.

HEPATITS B

Produïda per virus de l'hepatitis B (VHB)

TRANSMISSIÓ

- **Contacte sexual** (genital, anal, bucogenital o per compartir juguetes sexuals).
- **Per via sanguínia** (material no estèril per fer tatuatges o pírcings, intercanvi de xeringues, maquinetes d'afaitar, raspall de dents...).
- **De la mare al bebè en el moment del part.**

SÍMPTOMES

- El període d'incubació és de 30 a 180 dies.
- La majoria de les persones infectades no experimenten símptomes durant la fase d'infecció aguda.
- Altres presenten un quadre agut (coloració groguenca de pell o ulls, orina fosca, fatiga extrema, nàusees, vòmits, dolor abdominal) que dura diverses setmanes.

DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS

Diagnòstic

A través d'una anàlisi de sang.

Tractament

- No hi ha un tractament específic per a la fase aguda. Més del 90 % de les persones adultes sanes es recuperen de forma natural en el termini d'un any. Altres queden com a portadores del virus i el poden transmetre.
- L'hepatitis crònica es tracta amb antivirals que contribueixen que el virus no es repliqui.
- Hi ha una vacuna eficaç per prevenir la infecció.

Complicacions

- Encara que és poc freqüent, l'hepatitis aguda pot ocasionar insuficiència hepàtica aguda, que pot provocar la mort.
- L'hepatitis crònica pot esdevenir cirrosi o càncer de fetge.

Virus de la immunodeficiència humana (VIH)

TRANSMISSIÓ

- **Contacte sexual** (genital, anal o bucogenital, compartir joguets sexuals).
- **Via sanguínia** (intercanvi de xeringues, material no estèril per fer tatuatges o pírcings...).
- **De la mare al fetus** (embaràs, part o lactància materna).

SÍMPTOMES

Passa per diverses etapes, cada una amb símptomes específics.

Primoinfecció

- Els dies posteriors a la infecció, algunes persones poden manifestar símptomes inespecífics que poden semblar els d'una grip.

Infecció asimptomàtica

- Poden passar anys sense que la persona infectada presenti cap símptoma. Això fa que algunes persones ignorin que tenen la infecció i, per tant, poden transmetre el virus a les altres sense saber-ho.

Infecció amb símptomes menors

- Apareixen diarrees persistents, suors nocturnes, febre, pèrdua de pes, augment de la mida dels ganglis limfàtics, i malalties de la pell i d'altres òrgans.

Infecció greu (sida)

- Els símptomes menors s'intensifiquen i es prolonguen en el temps.

DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS

Diagnòstic

A través d'una anàlisi sanguínia o un test ràpid.

Tractament

- Tractament antiretroviral.
- No hi ha un tractament curatiu ni una vacuna efectiva.

Complicacions de la sida

- Infeccions oportunistes (pneumònia, toxoplasmosi cerebral, tuberculosi...).
- Malalties del sistema nerviós.
- Tumors.

ITS PRODUÏDES PER PARÀSITS

TRICOMONOSI	
Produïda pel paràsit <i>Trichomonas vaginalis</i>	
TRANSMISSIÓ <ul style="list-style-type: none"> • Contacte sexual (genital, anal, bucogenital i per compartir juguetes sexuals). • De la mare al bebè durant el part.	
SÍMPTOMES	DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS
<ul style="list-style-type: none"> • Molt sovint és asimptomàtica. • En les dones: més del 50 % de les dones que la pateixen solen presentar flux vaginal anormal, irritació i pruija en l'àrea vulvar i vaginal o cremor en orinar. Aquests símptomes poden ser lleus i poc evidents. • En els homes: l'home pot presentar secreció anormal del penis i/o molèsties en orinar. Aquests símptomes es donen amb poca freqüència i poden ser lleus i poc evidents.	<p>Diagnòstic</p> <p>Anàlisi de les secrecions de l'àrea afectada (de la uretra en l'home i de la vagina en la dona) i també d'orina en l'home.</p> <p>Tractament</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antibiòtics. <p>Complicacions</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tot i que la infecció pot curar-se sense tractament, freqüentment persisteix. Per tant, es pot seguir transmetent durant períodes llargs (fins i tot anys en cas de les dones).

PEDICULOSI PUBIS (lladelles)

Produïda pel poll *Phthirus pubis*

TRANSMISSIÓ

- **Contacte sexual** (contacte amb l'àrea infestada. Generalment sol ser el pubis, però també pot afectar qualsevol àrea de la pell).
- **Roba infestada** (roba interior, roba de llit, tovalloles...).

El poll no pot viure més de 24 hores fora de l'hoste.

Les lladelles **no són estrictament una ITS**.

SÍMPTOMES

- Aparició de polls o d'ous de color blanc en el pèl púbic i perineal o a qualsevol àrea de la pell (pubis, aixelles, pestanyes, cabells...).
- Picor intensa a l'àrea infestada.
- Petèquies o màcules de 2-3 mm de diàmetre en l'àrea de la picada.
- A la roba interior solen aparèixer unes taques de color marró / vermellós a causa de les petites gotes de sang de les picades.

DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I COMPLICACIONS

Diagnòstic

Visualització directa del paràsit i de les lladelles.

Tractament

- Neteja minuciosa amb permetrina (xampú). S'han d'eliminar tots els polls.
- Mesures de desinfecció: rentar la roba potencialment contaminada a més de 50 °C o mantenir-la tancada dins una bossa de plàstic durant un mínim de 72 hores.

Complicacions

- Gratar-se contínuament pot fer que la pell quedi en carn viva i que es presentin infeccions secundàries.